

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.186.2025
Warszawa, 27 czerwca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję odpowiedź na zapytanie poselskie nr 2453 skierowane do Ministra Sprawiedliwości przez Pana Posła Dariusza Mateckiego w *sprawie finansowania organizacji pozarządowych ze środków jednostek podlegających Ministerstwu Sprawiedliwości*.

Ad 1

Na wstępie wyjaśniam, że sądy powszechne nie są jednostkami podległymi Ministrowi Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór administracyjny nad sądami powszechnymi w zakresie i na zasadach określonych przez prawo.

Jednostki podległe (Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Okręgowe inspektoraty Służby Więziennej, Areszty śledcze, Zakłady karne, Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi, Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Kulach, Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Popowie, Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Suchej, Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich, Ośrodek Doskonalenia Kadr Służby Więziennej w Olszаницy, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi) nie przekazują wsparcia finansowego organizacjom pozarządowym.

Jeśli organizacje pozarządowe otrzymały lub otrzymują pieniądze to wynika to z umów, które zostały zawarte za poprzedniego Kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości.

W odniesieniu do Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w załączeniu przekazuję listę dotacji wypłaconych od 1 stycznia 2024 roku.

Informacje dotyczące celów, na które są przeznaczane środki Funduszu Sprawiedliwości, a także informacje o naborach i konkursach, a także o ośrodkach, które świadczą pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem zostały opublikowane w serwisie Ministerstwa Sprawiedliwości:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/fundusz-sprawiedliwosci>

Ad 2

W celu zwiększenia transparentności Funduszu Sprawiedliwości, w czasie gdy Ministrem Sprawiedliwości jest Adam Bodnar, istotnej zmianie uległy warunki i tryb udzielania dotacji z Funduszu Sprawiedliwości. Przede wszystkim zmienione zostało rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości. §11 rozporządzenia, który w przeszłości przewidywał powierzenie zadania nie objętego programem lub naborem wniosków został uchylony. W ten sposób definitywnie wyeliminowano możliwość zawierania umów o realizację zadania w ramach Funduszu Sprawiedliwości w trybie poza ofertowym. Dodatkowo do rozporządzenia zostały wprowadzone przepisy ukierunkowane na zwiększenie transparentności w dysponowaniu środkami Funduszu Sprawiedliwości oraz na zmniejszenie poziomu uznaniowości decyzji o przyznaniu takich środków. Procedury rozpatrywania ofert na powierzenie zadań z Funduszu Sprawiedliwości zostały uszczegółowione.

Uzasadnienie nowego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym

oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. poz. 1715) zostało opublikowane w serwisie Rządowego Centrum Legislacji:

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12388357>

Ad 3

Na mocy uchwały nr 162 z 18 grudnia 2024 roku w sprawie przeciwdziałania negatywnym skutkom kryzysu konstytucyjnego w obszarze sądownictwa, Rada Ministrów uznała, że Trybunał Konstytucyjny w aktualnym składzie jest niezdolny do wykonywania zadań określonych w art. 188 i art. 189 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Rada Ministrów wyraziła stanowisko, zgodnie z którym ogłaszanie w dziennikach urzędowych rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego mogłoby doprowadzić do utrwalenia stanu kryzysu praworządności. Wobec tego Rada Ministrów uznała, że nie jest dopuszczalne ogłaszanie dokumentów, które zostały wydane przez organ nieuprawniony. Zgodnie bowiem z uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego uwzględnienie w działalności organu władzy publicznej rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wydanych z naruszeniem prawa może zostać uznane za naruszenie zasady legalizmu przez te organy:

<https://www.gov.pl/web/premier/uchwala-w-sprawie-przeciwdzialania-negatywnym-skutkom-kryzysu-konstytucyjnego-w-obszarze-sadownictwa>

Odnosząc się do pytania Pana Posła, sprawa zainicjowana przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, dotycząca zbadania zgodności z Konstytucją RP §11, §20 ust. 2 i §22 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości, nie została rozpatrzona i pozostaje w toku:

<https://trybunal.gov.pl/sprawy-w-trybunale/art/fundusz-pomocy-pokrzywdzonym-oraz-pomocy-postpenitencjarnej>

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że sposób wydatkowania środków z Funduszu Sprawiedliwości przez poprzednie Kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości budzi

poważne wątpliwości. Z tego powodu obecny Minister Sprawiedliwości, działając jako Prokurator Generalny, już 30 stycznia 2024 roku, zdecydował o powołaniu w Prokuraturze Krajowej specjalnego zespołu śledczego nr 2 ds. Funduszu Sprawiedliwości. Zespół zajął się zawiadomieniami i postępowaniami, jakie trafiły do prokuratury w ostatnich latach w tej sprawie. Zespół bada sposób zarządzania środkami z Funduszu i wydatkowania ich: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/prokurator-generalny-stworzy-zespol-sledczy-w-sprawie-funduszu-sprawiedliwosci>

Prezes Najwyższej Izby Kontroli 27 maja 2025 roku przekazał Prokuratorowi Generalnemu i Prokuratorowi Krajowemu wyniki kontroli NIK, dotyczącej wykorzystania środków publicznych przez beneficjentów Funduszu Sprawiedliwości. Kontrola wykazała liczne nieprawidłowości, w tym w szczególności przypadki:

- rażącej niegospodarności w dysponowaniu środkami publicznymi, w tym także dokonywania zakupów towarów i usług z pominięciem trybów konkurencyjnych, po znacznie zawyżonych w stosunku do stawek rynkowych cenach;
- poświadczania nieprawdy w dokumentach;
- realizacji wydatków z naruszeniem przepisów prawa i umów dotacji, w tym m.in. finansowania zadań statutowych tych podmiotów, wykraczających poza zakres udzielonej dotacji lub jedynie pozornie powiązanych z celami Funduszu Sprawiedliwości;
- pobierania i rozliczania kosztów administracyjnych w sposób ryczałtowy, w wysokości istotnie przewyższającej wydatki faktycznie poniesione lub niezwiązanych z realizacją dotacji;
- występowania konfliktów interesów i mechanizmów korupcyjnych, m.in. poprzez łączenie funkcji wykonawczych i nadzorczych (np. wykonywanie funkcji koordynatora i osoby pierwszego kontaktu), udzielanie pomocy osobom najbliższym, zatrudnianie do realizacji powierzonych zadań pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości;
- braku należytego przygotowania do realizacji powierzonych zadań.

Prokurator Krajowy Dariusz Korneluk poinformował Prezesa NIK, iż nadesłana dokumentacja, w tym wystąpienia pokontrolne, zostanie przeanalizowana w ramach prowadzonego przez Zespół Śledczy Nr 2 śledztwa dotyczącego nieprawidłowości w Funduszu Sprawiedliwości:

<https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/zawiadomienie-nik-dot-nieprawidlowosci-w-funduszu-sprawiedliwosci>

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

W załączeniu:

Zestawienie – Fundusz Sprawiedliwości